

ЉИЉАНА
ХАБЈАНОВИЋ ЂУРОВИЋ

СВИХ
ЖАЛОСНИХ
РАДОСТ

Роман



Куповином књиге са FSC ознаком
помажете развоју пројекта одговорног коришћења
шумских ресурса широм света

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A. C.

*Моје мужу, хаџи Миловану,
и моје сину, хаџи Александру,
с молићвом Пресвелој Бојородици
да нас води и зашћићи
Својом милошћу.*

Патмос

Коштица урме бачена у море посред великих дванаест острва близу малоазијске обале. Овде сам доспео вољом Домицијана, владара Рима и свега што су Римљани под своје ставили и држе силом и страхом. Ја, Јован, брат ваш и заједничар у невољи и царству и трпљењу, заточен сам због речи Божје и сведочења за Исуса Христа.

Када је лађа доспела до обале, када сам видео да цело острво стаје у један поглед, помислио сам да ме Господ склања од великог дела – ширења Његове речи међу мноштвом. И питао сам се како ћу му даље служити.

На острву расту смокве, наранџе и винова лоза. Куће су расуте по ивицама стрмих стена и чини се да ће се сваког трена сручити у море. Трава је оскудна, а земља спечена и личи на црвену прашину.

Врућине су несносне, а ветрови сурови.

Мало људи живи на Патмосу. Јелински пастири и рибари и неколицина римских војника. Навикли да блудниче међу собом и са овцама. Да се уздају у моћ магије, клетви и враџбина. Да једу жртве идолске. Да се са својим боговима надмећу у разврату и суровости.

Господ је рекао: „Ко куца, отвориће му се.” Али ми, апостоли Његови, навикли смо да отвара-

мо врата вере и онима који не куцају. Јер често је таквима најпотребнија животоносна реч.

Као и у многим местима јудејским, и малоазијским, и римским, људи су гневно насрнули на мене када сам их укорио због незнабоштва и пропадања у греху. У страху и неверици примили су моје прве речи о Богу који је живео међу нама као човек. На чије сам груди положио своју недостојну главу. И који је пострадао за наше спасење. Али када је Господ мојим рукама учинио нека исцељења, испунило их је чуђење. Затим је заискрила нада. И душе жедне утехе приступиле су извору живота.

Тек што нас је по једанпут походио сваки ветар који се вије око ових обала, на Патмосу је утврђена добра Црква Христова.

Мало затим дође онај дан када бејаш у Духу Светоме, и када ми Господ даде да видим врата отворена на Небу, и оно што има да буде, и када зачух глас иза себе, силан као труба, који ми каза: „Што видиш, напиши у књигу!” Тада сам разумео какву је дужност Господ наменио слуги својем.

Посведочио сам тајну откривења, како ми је наложено.

Али остала је у мени, неисказана, повест о Сину Божјем, првом и последњем, који беше мртав, и оживе, који има мач оштар са обе стране, који има кључ, и што отвори, нико неће затворити, и што затвори, нико неће отворити, који је сведок верни и истинити, и зачетник творевине Божје. Који се именује љубављу и којим се љубав именује.

„До сада, сâм сам носио Његов наук међу људе. Дошао је час да га запишем и да он крене, умножен вештином и трудом многих руку, кроза сав знани и незнани свет. Да, похрањен на свитку, буде сачуван за време будуће”, помислио сам.

Знао сам, Матеј, Лука и Марко, апостоли и са-страдалници наши, пре него што их је стигла освета сатаниних синова, изложили су свако своју реч о ономе што се догодило међу нама. Пронели су је кроз Патрију и Мидију, кроз Етиопију и Ахају, и кроз сами Рим. Одаслали у многе друге крајеве. Али, човеку смртноме никада доста вере, љубави и наде. Па намирслих да и ја, који сам од почетка био очевидац, саопштим Јеванђеље Исуса Христа, онако како га памтим.

То је моје друго сведочење.

А ноћас у виђењу Господ ме је упутио шта даље да чиним.

Опет сам био под крстом. Као оног дана када људи починише најстрашнији грех.

– Ево ти мајке! – рекао ми је тада.

Упро је у мене онај свој поглед јаснији од свих речи. Гласнији од сваке грмљавине.

„Поверава ми најмилије што оставља на земљи”, помислио сам. И заветовао сам се да је никада нећу препустити беди, бескућништву и самоћи.

– Ево ти мајке! – поновио је ноћас.

Одмах сам разумео Његов свети налог. И, ево, хитам да га испуним, захвалан што је баш мени поверио да испишем истину о оној чија је утроба била обитавалиште, а наручје престо Бога живог.

Шест је дугих десетлећа прошло од како је Син Божји сео са десне стране Оца својега. И баш као што је рекао да ће бити, многи су лажни пророци изашли у свет. Варалице. Антихристи. Говоре да Исус Христос није дошао у телу. Да он није и човек и Бог. Богочовек. Да га није родила и задојила она коју је Анђео Господњи назвао благословеном међу женама. Да је онај непоновљиви час у Давидовој пећини у Витлејему Јудејскоме био привид. Опсена ума. А ако је рођење привид, онда ни смрт није

стварна. Ни Његова жртва. Ни патња која је мајчино срце претворила у кржаву рану.

Ја сам поред ње проживео хиљаде дана и онолико сати колико је звезда на небу.

Данас започињем ново сведочење на свицима. Испричаћу шта сам чуо од оних који су знали Марију, кћер Анину и Јоакимову. Марију, матер Исусову. Марију, слушкињу Господњу. Од људи часних и побожних. Открићу и оно што сам дознао од ње саме, Приснодеве и Богородице. Пренећу све што ми предадоше, онако како сам примио. А додаћу и оно што сам сâм видео, чуо и дотакао. И ако би вам икада ико рекао нешто друго осим овога што ћете сада од мене чути, не верујте му. Ја вам, браћо моја у трпљењу за Исуса Христа, својом вером у Господа сведочим да је све баш овако било.

Била је тринаеста година владавине цара Ирода, кога су ласкавци називали Великим, и седма година његовог господара, римског императора Октавијана Августа. Месец тишри.* Први месец у години. Месец великих празника, када сви синови дома Израилјевог иду у Јерусалим да у Храму принесу жртвене дарове.

И Јоаким је кренуо у Свети град.

Пошао је из Назарета, места баченог на три дана хода од Јерусалима ка северу, из Галилеје, земље настањене племенима незнабожачким, и стога презрене од правоверних.

Путовао је сâм.

Истина, јахао је на челу дуге поворке људи и брижљиво пробраних жртвених животиња. Али, уз његове суседе корачали су синови. Кћери су их испратиле. Крај Јоакима је ишао слуга. А са кућног прага махнула му је Ана. Само Ана.

– Мужу мој и господару мој, помоли се свом душом, и чисте мисли – рекла му је на растанку. – Изнеси срце своје пред Творца. Почела је нова година. Ко зна, можда је баш ово наша година среће!

Та сигурност! Та нада! Поглед су јој чиниле блиставим, образе руменим, а њу и после толико

* **Тишри** – први месец јеврејског календара, од средине септембра до средине октобра.

година налик оној девојци која му је омилила чим је угледао.

„Да се помолим? А шта све ове године радим? Свакога месеца у години? Сваке седмице у месецу? Свакога дана у седмици? И по три пута у свакоме дану? Непрестано на уму и у срцу носим Бога и Закон. На уснама неизрециво име Његово. Испуњавам све дужности и вршим многа благочинства Храму и људима. И јуче сам посетио гробове свога оца и његовог оца. Молио сам их да се на Небу заузму за мене. За нас, Ана. За нас.”

Тако је хтео да јој каже. Није могао. Бојао се задрхтаће му глас. Суза ће му потећи. Одаће колико је несрећан. А Ана! Погнуће главу. Осмех ће јој пасти под ноге. Поглед се замутити. Задрхтаће јој брада. Принеће руке грудима и грчевито стискати леву шаку десном све док јој прсти не побеле. Крива. Крива пред њим, и пред целим светом. Као и свака несретница чија су крила остала празна.

Ана. Његова Ана! Кажњена најстрашнијом срамотом. Јаловошћу.

– Можда смо напокон све дугове вратили и све грехе испунили. Можда ће нам Бог отаца наших, Свети, благословен нека је, ове године услишити...

Исто је говорила и претходне године. И оне пре ње.

Преплавило га је сажаљење. Код ње беше престало оно што бива из жене. Утроба јој се окаменила. Дојке усахле. Тело се сасушило. Али и даље је чезнула за чедом. Да испуни њене празне руке. Да јој скине срамоту са имена и дома. Непрестано се присећајући како је Господ био добар према Сари* и Рахили,** чекала је да и њу дотакне чудо највише милости. Готово је постала старица, а душа јој се

* **Сара** – жена праоца Аврама, мајка праоца Исака.

* **Рахила** – жена праоца Јакова, мајка Јосифова.

надала као у младости. Толика је била њена вера. И љубав према Јоакиму.

Зато он није узео себи наложницу. Ни нову жену. Зато, а не због сумње коју су протурали злуради, да је и његово тело подједнако неплодно као и Анино.

Његова снага расла је из Анине. Хранила се њоме. Грејала. И он је веровао. Упркос свему. Годинама. Није могао другачије. Није смео.

Чинило му се, ако макар само једном посумња, ако само једну молитву пропусти, увредиће Господа и изгубиће право на Његову милост.

А суседи су им се смејали. И рођаци, који су већ рачунали који од њихових маслињака и винограда могу присвојити, и колико ће коме крупне, а колико ситне стоке допасти када Јоакимова кућа опустити. И они који су се називали њиховим пријатељима, а доводили му своје кћери и сестре у кућу и на пут. Ругали су им се без самилости. Без срама. Као да им је сâм Господ дао такав налог, не би ли и тим подсмехом унизио оне које је одбацио.

– Не посустај у вери и молитви, вољени. Даће Преблаг и ти о зимској равнодневици принесеш у Храм жртву за напредак... – шапутала је Ана.

Није могао да издржи више.

Тај поглед, мек и влажан. Ту благост. Нежност. Скрушеност. Тај стид. Стид због вере, љубави и наде. Девојачки стид на набораним образима. Тај крик из дубина крваве ране.

Журно јој је уснама дотакао чело. И отишао је без речи.

Побегао је.